

JAARBOEK ENERGIERECHT 2019

Jaarboek Energierecht 2019

Kurt DEKETELAERE
Bram DELVAUX
(eds.)

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Jaarboek Energierecht 2019
Kurt Deketelaere en Bram Delvaux (eds.)

© 2020 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1210-3
D/2020/7849/124
NUR 822
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Grafische Vormgeving bv
Omslagbeeld: Shutterstock.com: © Blue Planet Studio © MPanchenko © timothy auld

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

INHOUD

Empowerment en bescherming van de consumenten in de Clean Energy Package

Stephanie SCHILDERMANS	1
Hoofdstuk 1. Inleiding	1
Hoofdstuk 2. De bepalingen inzake transparantie en consumenten- bescherming	3
Afdeling 1. Contractuele basisrechten	4
Afdeling 2. Het recht om over te stappen en regels inzake overstap- gerelateerde vergoedingen	6
Afdeling 3. Prijsvergelijkingstools	10
Afdeling 4. Informatie over facturering	12
Afdeling 5. Kwetsbare afnemers en energiearmoede	14
Afdeling 6. Afschaffing prijsregulering	16
Afdeling 7. Buitengerechtelijke geschillenbeslechtsorganismen	18
Hoofdstuk 3. De actieve afnemer	19
Afdeling 1. Deelname van de consument aan de markt	19
Afdeling 2. Slimme meters	22
Afdeling 3. Dynamische prijzen	24
Afdeling 4. Aggregatiecontracten	28
Afdeling 5. Energieopslag	29
Hoofdstuk 4. Conclusie	30

Grensoverschrijdende regels voor de netten – De nieuwe Elektriciteitsverordening en de impact hiervan op de transmissie- en distributiesysteembeheerders

Wouter VANDORPE, David HAVERBEKE en Laura PELLENS	33
Inleiding	33
Hoofdstuk 1. Situering van de elektriciteitsverordening	35
Hoofdstuk 2. Ten aanzien van transmissiesysteembeheerders	36
Afdeling 1. Institutionalisering van de rol voor ENTSO-E	37
Afdeling 2. Regionale coördinatiecentra	37
§ 1. Algemeen	37
§ 2. Inrichting van de RCC	38
§ 3. Discussies inzake bevoegdheid	40

§ 4. Taken van de RCC	43
A. Algemeen	43
B. Wat betekent ‘regionaal’?	43
§ 5. Impact op de Elektriciteitswet	44
Afdeling 3. De rol van de transmissiesysteembeheerder en de RCC in de bepaling van een capaciteitsmechanisme in een lidstaat.	46
§ 1. Relevante bepalingen in de Elektriciteitsverordening.	46
§ 2. Toepassing op het Belgische capaciteitsremuneratiemechanisme	48
Afdeling 4. Bijkomende regelgeving met betrekking tot de transmissiesysteembeheerder	49
§ 1. Mogelijke herziening van de biedzones	49
§ 2. Capaciteitstoewijzing en de aanvraag tot derogatie door Elia in 2019	51
Hoofdstuk 3. Ten aanzien van distributiesysteembeheerders	54
Afdeling 1. Oprichting van de EU DSO-entiteit.	54
§ 1. Opzet	54
§ 2. Taken	55
§ 3. Historie	55
§ 4. Overregulering?	56
Hoofdstuk 4. Ten aanzien van zowel transmissiesysteembeheerders als distributiesysteembeheerders	57
Afdeling 1. Prioriteit bij Dispatching	57
§ 1. Gestelde eisen aan de aansluiting van elektriciteitsproductie-eenheden op het systeem	57
§ 2. Regelgeving toepasselijk op de DSO's.	58
§ 3. Regelgeving toepasselijk op de TSO's.	59
Afdeling 2. Regulering van tarieven.	60
Afdeling 3. Versterkte rol van ACER?	61
Conclusie	63
 Recente ontwikkelingen in het federale energierecht (en oude onwettigheden inzake maximumprijzen)	
Damien VERHOEVEN	67
Inleiding	67
Hoofdstuk 1. toereikendheid van elektriciteitscapaciteit	67
Afdeling 1. Besluiten inzake de aanleg van een strategische reserve (MB's 15 januari 2019 en 8 januari 2020).	68
Afdeling 2. Aanvullend Capaciteitsvergoedingsmechanisme (wet 22 april 2019)	68
Afdeling 3. Vernietiging van de wet ter verlenging van de uitbatingperiode van Doel 1 en 2 (GwH 5 maart 2020)	70

Hoofdstuk 2. Kernenergie	71
Afdeling 1. Nucleaire provisies (wetsvoorstel)	71
Afdeling 2. Gevaren van ioniserende straling (KB 9 februari 2020)	72
Afdeling 3. Methodologie voor de onderliggende kosten van de repartitiebijdrage 2020-2026	72
Hoofdstuk 3. Offshore wind.	72
Afdeling 1. Indienstelling van het MOG en vergoedingsregeling in geval van onbeschikbaarheid (KB 11 februari 2019)	72
Afdeling 2. Concurrerende inschrijvingsprocedure voor nieuwe concessies (wet 12 mei 2019)	73
Afdeling 3. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026 (KB 22 mei 2019)	73
Hoofdstuk 4. maximumprijzen voor beschermde klanten.	74
Afdeling 1. Retroactieve toekenning van maximumprijzen (wet 24 februari 2019)	74
Afdeling 2. Lijst van beschermde klanten en uitbreiding naar warmte (wet 2 mei 2019)	75
§ 1. Lijst van beschermde klanten	75
§ 2. Uitbreiding naar “warmteafnemers”	76
Afdeling 3. Bevriezing van de maximumprijzen (MB’s van 28 maart en 29 juli 2019)	77
Afdeling 4. Beperking van de verhogingen van de maximumprijzen (MB’s 3 april 2020)	78
Afdeling 5. Onwettigheid van het stelsel van maximumprijzen	82
§ 1. Onwettige regulering van leveringsprijzen	82
1° Europese geldigheidsvoorwaarden	82
2° Richtlijnstrijdigheid van het Belgisch stelsel	85
§ 2. Onwettigheid van de ‘netwerkcomponent’	92
§ 3. Onverenigbaarheid met wettelijke criteria	95
§ 4. Vooruitzichten	96
Hoofdstuk 5. Andere regelgeving	101
Afdeling 1. Interconnector na Brexit (wet 3 april 2019)	101
Afdeling 2. Nieuw Technisch Reglement (KB 22 april 2019)	102
Afdeling 3. Werken in de omgeving van leidingen (KB 22 april 2019) ..	103
Afdeling 4. Toezicht op groepsaankopen (wet 9 mei 2019)	104
Afdeling 5. Tuchtraad van de CREG (wet 17 december 2019)	105
Afdeling 6. Wijzigingen inzake de federale bijdrage	106
§ 1. Behoud van het niveau van de Sociale fondsen en van het Kyoto-fonds (KB 19 december 2019)	106
§ 2. Vaststelling van het niveau van de fondsen Beschermde Klanten (KB 20 december 2019)	106
Afdeling 7. Energiestatistieken	107
Hoofdstuk 6. Energieplannen en -strategie.	107

Afdeling 1. Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030.	108
Afdeling 2. Belgische langetermijnstrategie	110
Afdeling 3. Uitvoeringsplan voor het wegnemen van problemen met betrekking tot de elektriciteitsmarkt	112
Conclusie.	115

Het nieuw juridisch kader met betrekking tot capaciteitsvergoedings- mechanismen

Christine DELAGAYE en Thomas CHELLINGSWORTH.	117
hoofdstuk 1. inleiding	117
Hoofdstuk 2. De weg naar een regelgevend kader	119
Afdeling 1. Op Europees niveau	119
Afdeling 2. Op Belgisch niveau	124
Hoofdstuk 3. Het nieuwe Europese kader voor CRM's	124
Afdeling 1. Het beoordelen van de toereikendheid van de elektrici- teitsvoorziening	125
Afdeling 2. Voorschriften met betrekking tot de inrichting van CRM's ..	129
Hoofdstuk 4. het nieuwe Belgische CRM	132
Afdeling 1. Het juridisch kader van het Belgische CRM.	133
Afdeling 2. Kenmerken van het CRM	135
§ 1. Kenmerk 1: een veilingssysteem	136
§ 2. Kenmerk 2: een gecentraliseerd mechanisme.	138
§ 3. Kenmerk 3: een op volume gebaseerd mechanisme.	139
§ 4. Kenmerk 4: een mechanisme dat het noodzakelijk niveau van de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening garandeert.	140
§ 5. Kenmerk 5: een mechanisme gebaseerd op 'betrouwbaar- heidsopties'	143
Afdeling 3. Totstandkoming van de capaciteitslevering onder het CRM.	146
§ 1. De instructie om een veiling te organiseren	146
§ 2. Prekwalificatieprocedures, Klasseringsprocedures en pre-veilingen.	149
A. Prekwalificatieprocedure en pre-veilingen.	151
B. Klasseringsprocedure.	156
C. Timing van de prekwalificatie- en Klasserings- procedures	158
§ 3. Veilingen	160
§ 4. Periode van capaciteitslevering	162
A. Capaciteitscontract en verplichtingen van de capaci- teitsleveranciers.	162
a. De beschikbaarheidsverplichting	163

b. De terugbetalingsverplichting.....	163
B. Secundaire markt	164
C. Monitoring en controle	164
Afdeling 4. Subsidiaire maatregelen in de Capaciteitswet: drie mechanismen voor de prijs van één?	166
§ 1. Gerichtte veilingen	167
§ 2. De uitbouw van nieuwe capaciteit	168
Afdeling 5. Financiering van het Capaciteitsvergoedingsmechanisme .	169
Afdeling 6. inwerkingtreding en goedkeuring onder de staatssteun- regels	171
Postscriptum: Quiévrain, Wachten	172

Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2019 – “Damn the torpedoes, full speed ahead!

Frederik DEWAELE.....	173
Inleiding	173
Hoofdstuk 1. Decreten aangenomen in 2019.	174
Afdeling 1. Decreet van 26 april 2019 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het OCMW als promotor van het rationeel energiegebruik en het gebruik van de hernieuwbare energiebronnen.....	174
Afdeling 2. Decreet van 26 april 2019 houdende invoering van een systeem van garanties van oorsprong voor gas, warmte en koude	175
Afdeling 3. Decreet van 26 april 2019 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het verkrijgen van groe- nestroomcertificaten bij uitbreidingen aan productie-installaties voor zonne-energie	177
Afdeling 4. Decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energie- decreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet.....	178
§ 1. De saga van de digitale meter	178
A. Inleiding.....	178
B. Distributienetbeheer in Vlaanderen: een heroriënte- ring van taken of ‘much ado about nothing’?.....	178
C. Databeheer in Vlaanderen.....	182
D. Uitrol van de digitale meters.....	184
E. Verwerking van gegevens uit de (digitale) meter.....	185
1. Basisprincipe	185
2. Distributienetbeheerders	186
3. Leverancier.....	187
4. Aanbieders van energiediensten	187
5. Evenwichtsverantwoordelijke en bevrachter.....	187

6. Overheden	188
7. Andere partijen	188
F. Rol van de gewestelijke regulator in het kader van databeheer	188
§ 2. De saga van de terugdraaiende teller: ‘here today, gone tomorrow’?	190
A. Een vijftien jaar durende overgangsbepaling	190
B. Bepaling van de tariefdrager	194
C. De terugleververgoeding als toekomstig alternatief?	198
§ 3. Andere wijzigingen	198
Hoofdstuk 2. Besluiten van de vlaamse regering definitief goedgekeurd in 2019	200
Afdeling 1. Besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een sloop- en heropbouwpremie	200
§ 1. Opzet van de sloop- en heropbouwpremie	200
§ 2. Inhoudelijke voorwaarden voor het verkrijgen van de premie. .	201
§ 3. Aanvraagprocedure voor het verkrijgen van de premie	202
§ 4. Overgangsmaatregelen	202
A. Afwijking van het materiële toepassingsgebied	203
B. Afwijking van het temporele toepassingsgebied	203
C. Afwijkende termijnen.	203
§ 5. Uitbetaling, controle en terugvordering van de premie	204
Afdeling 2. Besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elek- triciteit, gas en water en van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de distributie en levering van thermische energie	205
§ 1. Inleiding	205
§ 2. Meldingsplicht aan de VREG	205
§ 3. Informatieverstrekking door de warmte- of koude- leveranciers	206
§ 4. Sociale beschermingsmaatregelen bij thermische energie	206
Afdeling 3. Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 hou- dende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de erkenning van regelluwe zones voor energie	207
Afdeling 4. Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de uitrol van digitale meters	207
§ 1. Inleiding	207
§ 2. Aanpassingen met betrekking tot de financiële, technische en organisatorische capaciteit van de distributienetbeheer- ders	208

§ 3. Tijdsafhankelijke tarieven	210
§ 4. Plaatsing van de digitale meters	211
A. Algemene uitrol	211
B. Kostentoerekening in het kader van de plaatsing	213
C. Procedurele door de distributienetbeheerder te volgen stappen bij de uitrol	214
D. Rapporteringsverplichting aangaande de uitrol van de digitale meters	215
§ 5. Uitlezen van de digitale meter	216
§ 6. Verwerking van gegevens	217
A. Recht op informatie van de netgebruiker	217
B. Voorwaarden waaronder de netbeheerder een beroep kan doen op derden om persoonsgegevens te verwerken ..	218
C. Risicobeheersingssysteem	219
§ 7. Andere wijzigingen	220
Afdeling 5. Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 hou- dende de wijzigingen van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft garanties van oorsprong voor gas en warmte en koude.	221
§ 1. Inleiding	221
§ 2. Algemene bepalingen over de aanvraag en de berekening van de energieproductie die recht geeft op de toekenning van garanties van oorsprong	222
A. De productieregistratoren	222
B. De productiecoördinator	223
C. Voorwaarden tot toekenning van garanties van oor- sprong	224
§ 3. Specifieke bepalingen over de aanvraag en de berekening van de energieproductie die recht geeft op de toekenning van garanties van oorsprong	224
§ 4. Informatieverlening over oorsprong en milieugevolgen van geleverde energie	225
Afdeling 6. Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen	226
§ 1. Inleiding	226
§ 2. Voorwaarden	227
A. Algemene voorwaarden	227
B. Opeisbaarheid van de renteloze lening	228
C. Het valoriseren van de verwezenlijkte meerwaarde na uitvoering renovatiewerken	229
D. Vervroegde terugbetaling van de renteloze lening	230

§ 3. Procedure voor het verkrijgen van de steun in hoofde van de OCMW's	230
Afdeling 7. Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een premie voor een stationaire installatie voor elektrochemische opslag van elektriciteit	232
Afdeling 8. Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de implementatie van het besluit SA.46013 van de Europese Commissie inzake het Vlaamse steunmechanisme voor groene stroom en WKK en houdende diverse bepalingen.	235
§ 1. Aanpassingen met betrekking tot hernieuwbare energie	235
A. Inleiding	235
B. Ondernemingen in moeilijkheden	235
C. Aanpassingen met betrekking tot biomassa- en biogasprojecten	236
D. Andere wijzigingen met betrekking tot hernieuwbare energie	237
§ 2. Andere wijzigingen	239
Afdeling 9. Besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2019 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de stopzetting van de ZEV-premie, de verlenging van de energieleningen voor niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen en de sloop- en heropbouwpremie, en de aanpassing van de parameters voor de berekening van de onrendabele top ...	240
Hoofdstuk 3. Ministeriële besluiten uit 2019.	243
Conclusie	245
 Verwar(r/m)ing alom – Een juridisch kader voor warmtenetten	
Laura DE DEYNE en Bram van der HEIJDE	249
Hoofdstuk 1. Inleiding	249
Hoofdstuk 2. Algemeen	251
Afdeling 1. Warmtenetten in de praktijk	251
§ 1. Warmtetransport	251
§ 2. Aansluiting op een warmtenet	252
§ 3. Technologische evolutie en verschillende generaties	253
§ 4. Bronnen voor stadsverwarming	253
§ 5. Flexibiliteit in warmtenetten	256
§ 6. Stadskoeling	256
Afdeling 2. Warmtenetten in Europa en Vlaanderen	257
§ 1. Verspreiding	257
§ 2. Uitbating	258

Hoofdstuk 3. Definitie van een warmtenet	258
Afdeling 1. Afbakening	258
Afdeling 2. Gevolgen kwalificatie als warmtenet	262
Hoofdstuk 4. Clean Energy Package	266
Afdeling 1. Richtlijn Hernieuwbare Energie (2018/2001)	266
Afdeling 2. Energie-efficiëntierichtlijn (2018/2002)	267
§ 1. Algemeen	267
§ 2. Individuele en op afstand uitleesbare meters	268
A. Mogelijke uitzonderingen?	268
B. Invulling begrip “op afstand uitleesbaar”	272
C. Kostprijs	274
§ 3. Facturering	276
§ 4. Kosteloze toegang tot verbruiksgegevens	279
§ 5. Warmtekostenverdeling	279
Hoofdstuk 5. Leemten in de Vlaamse regelgeving	281
Afdeling 1. Gebrekkige sociale bescherming bij collectieve verwarming	281
Afdeling 2. Geen noodleverancier – geen compensatie bij onderbre- king	283
Afdeling 3. Onduidelijkheid over afbakening warmtenetten	284
Conclusie	285

What’s in a name? – Overzicht van de recente rechtspraak van het hof van justitie betreffende het begrip staatssteun in de energiesector

Jeroen DEWISPELAERE en Raphaël BOUCQUEY	287
Hoofdstuk 1. Inleiding	287
Hoofdstuk 2. Een door een lidstaat vastgestelde compensatie voor bepaalde diensten van algemeen belang sluit een voordeel niet uit.	290
Afdeling 1. Achtergrond en vraagstelling	290
Afdeling 2. Elektriciteitsproducenten als indirecte begunstigden.	292
Afdeling 3. Een maatregel ten gunste van vrijwillig verrichte dien- sten vormt geen tegenprestatie voor een openbaardienstverplichting ..	294
Hoofdstuk 3. Een heffing ter compensatie van een afnameverplichting impliceert niet (noodzakelijk) dat er sprake is van staatsmiddelen.	297
Afdeling 1. Achtergrond en vraagstelling	297
Afdeling 2. Krachtlijnen van het <i>FEED-IN</i> systeem voorzien in de EEG 2012.	301
Afdeling 3. De Commissie en het Gerecht kwalificeren de EEG 2012 als steun.	302
Afdeling 4. Het Hof meent dat er geen sprake is van staatsmiddelen ...	304
Afdeling 5. Naar een (nieuwe) paradigmashift inzake staatsmiddelen? ..	307
Hoofdstuk 4. Een heffing op het gebruik van bepaalde binnenwateren voor de productie van elektriciteit is niet per definitie selectief.	310

Afdeling 1. Achtergrond en vraagstelling	310
Afdeling 2. Geen selectief voordeel voor elektriciteitsproducenten die voor de productie van Elektriciteit geen waterkracht gebruiken. . . .	311
Afdeling 3. Geen selectief voordeel voortvloeiend uit de verschil- lende behandeling van eenzelfde technologie binnen een bepaalde lidstaat	312
Hoofdstuk 5. De beïnvloeding van het handelsverkeer en de vervalsing van de mededinging binnen de geliberaliseerde elektriciteitsmarkt.	313
Conclusie.	315